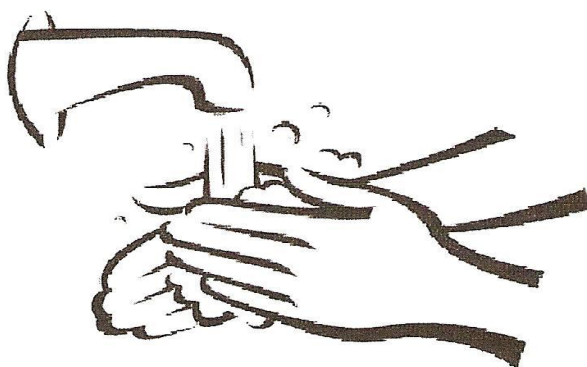

**WOJEWÓDZKA KOMISJA
KONKURSU GEOGRAFICZNEGO**

22 marca 2011 obchodzić będziemy Światowy Dzień Wody pod hasłem:

„Czysta woda dla zdrowego świata”

**ZADANIA NA ETAP SZKOLNY
KONKURSU GEOGRAFICZNEGO
W ROKU SZKOLNYM 2010/2011**

Liczba punktów

Podpis nauczyciela

Instrukcja dla uczestników Konkursu

1. Test musi być rozwiązywany samodzielnie.
2. Test konkursowy składa się z 14 stron i zawiera 21 zadań.
3. Na rozwiązanie testu przeznaczono 60 minut.
4. Test można wypełniać jedynie długopisem lub piórem z czarnym lub niebieskim tuszem.
5. Odpowiedzi do zadań wielokrotnego wyboru należy zaznaczać zgodnie ze sposobem określonym w treści polecenia.
6. Odpowiedzi do zadań otwartych należy podawać we wskazanym miejscu przy zadaniach.

Życzymy powodzenia !

Zadanie 1

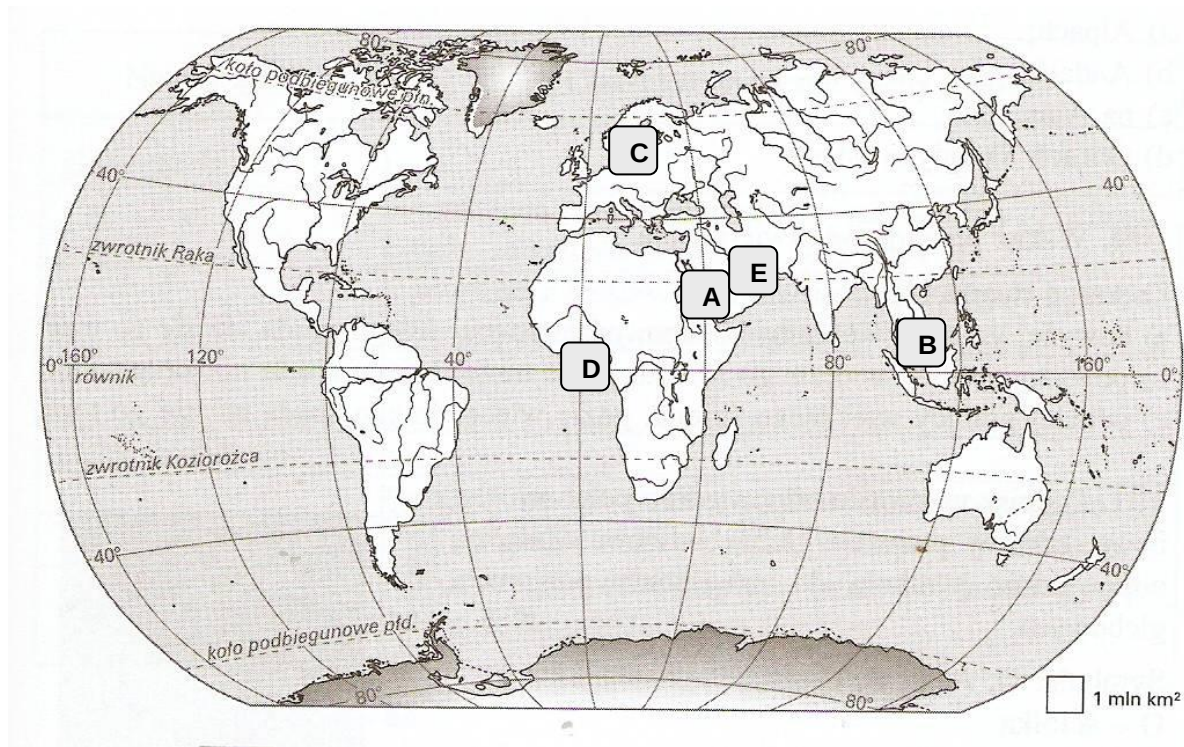
0 - 5 p

Woda jest wyjątkową substancją, a jej specyficzne właściwości odgrywają ogromną rolę w przyrodzie.

a) W podanych zdaniach skreśl **błędne** określenia tak, aby każde było prawdziwe.

- A. Woda **jest / nie jest** dobrym rozpuszczalnikiem gazów, np. tlenu i dwutlenku węgla.
- B. W temperaturze 4 °C woda ma **największą / najmniejszą** gęstość,
- C. Gęstość wody **rośnie / maleje** wraz ze wzrostem zasolenia.
- D. Barwa wody **zależy / nie zależy** od warunków oświetlenia.

b) Stopień zasolenia wód morskich na świecie jest bardzo zróżnicowany.

Pogrupuj akweny zaznaczone na mapie literami A, B, C, D, E do obszarów o wyższym lub niższym od średniego (35‰) zasoleniu.

Akweny o wyższym zasoleniu: .....

Akweny o niższym zasoleniu: .....

c) Wymień **dwa** czynniki, które mają wpływ na zasolenie akwenu oznaczonego literą C:

1) .....

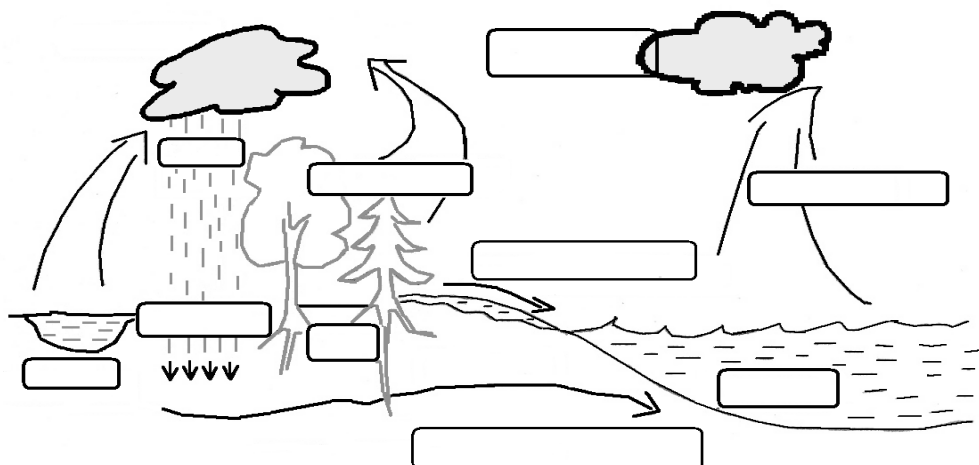
2) .....

Zadanie 2

0 - 3 p

Woda w przyrodzie znajduje się w ciągłym obiegu. Schemat tego procesu przedstawia poniższy rysunek.

- a) Podpisz we właściwych miejscach ogniwa obiegu wody, wykorzystując podane określenia: **gleba, morze, opady atmosferyczne, spływ wód podziemnych, transpiracja, wsiąkanie, spływ wód powierzchniowych, jezioro, parowanie, skraplanie.**

- b) Wśród wymienionych obszarów podkreśl **trzy**, które charakteryzują się dodatnim bilansem wodnym.

**Kotlina Kongo, Kalahari, Sahara, Archipelag Malajski,
Nizina Zachodniosyberyjska, Wielka Kotlina**

Zadanie 3

0 - 1 p

Podkreśl zdanie nieprawdziwe.

1. Wieczna zmarzlina to grunt, w którym pory, spękania, wolne przestrzenie wypełnione są lodem.
2. Wieczna zmarzlina zajmuje rozległe obszary w niskich szerokościach geograficznych.
3. Badania dowodzą, że występowanie głębokich warstw wiecznej zmarzliny wykazuje związek ze zlodowaceniami plejstoceńskimi.
4. Wierzchnia warstwa wiecznej zmarzliny jest nazywana warstwą czynną.

Zadanie 4

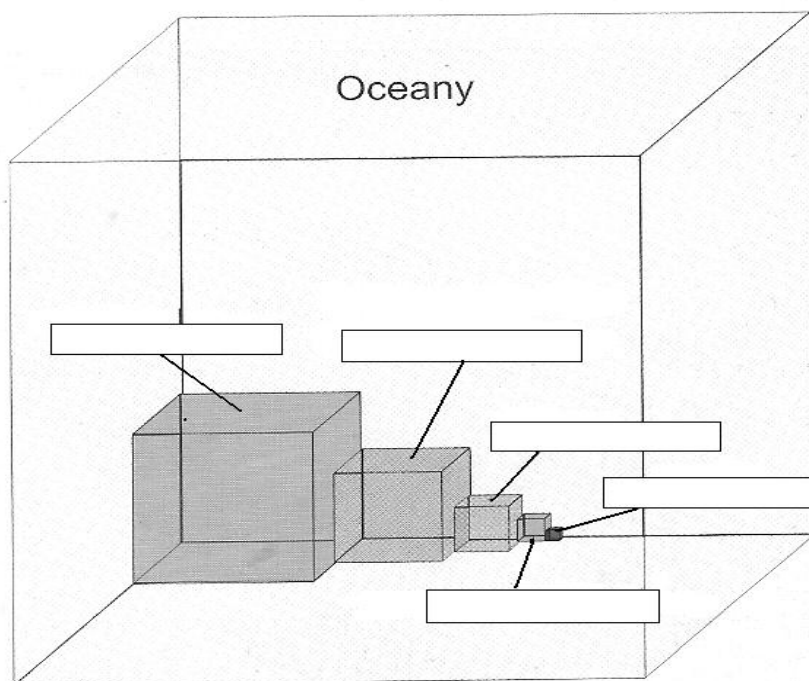
0 - 2 p

Na zasoby wodne hydrosfery składają się w 96 % wody oceanu światowego, a tylko w ok. 4 % wody śródlądowe. Do wód śródlądowych zaliczamy różne postaci i formy występowania wody na lądach. Mają one różny udział w zasobach hydrosfery.

Na przedstawionym schemacie największy sześcian odpowiada wodom oceanu.

Podpisz pozostałe sześciany odpowiadające różnym postaciom i rodzajom wody na lądach, wybierając z podanych.

jeziora; wody podziemne; lodowce; rzeki; woda w atmosferze

Zadanie 5

0 - 2 p

Przeczytaj uważnie zdania oraz określ ich poprawność **zakreślając odpowiednio kółkiem**:

P (prawda) – jeśli zdanie jest prawdziwe, **F** (fałsz) – jeśli zdanie jest nieprawdziwe.

A. Cykl hydrologiczny to zamknięty obieg wody krążącej między atmosferą, litosferą, pedosferą i biosferą.	P / F
B. Ciepłe prądy morskie niosą wodę o temperaturze co najmniej 25°C	P / F
C. Wybrzeże klifowe opada ku morzu stromą ścianą.	P / F
D. Na północnym Atlantyku występują fale tsunami.	P / F
E. Największe pływy na Oceanie Atlantyckim występują w Zatoce Fundy.	P / F

Zadanie 6

0 - 5 p

a) Na załączonej mapie wpisz w kwadratach numery odpowiadające następującym morzom (zatom):

- 1 – Morze Czerwone
- 2 – Morze Karaibskie
- 3 – Morze Arabskie
- 4 – Zatoka Gwinejska
- 5 – Morze Ochockie
- 6 – Zatoka Bengalska

b) Spośród wymienionych w punkcie a) mórz (zatom) podaj przykład :

morza śródlądowego międzykontynentalnego: .....

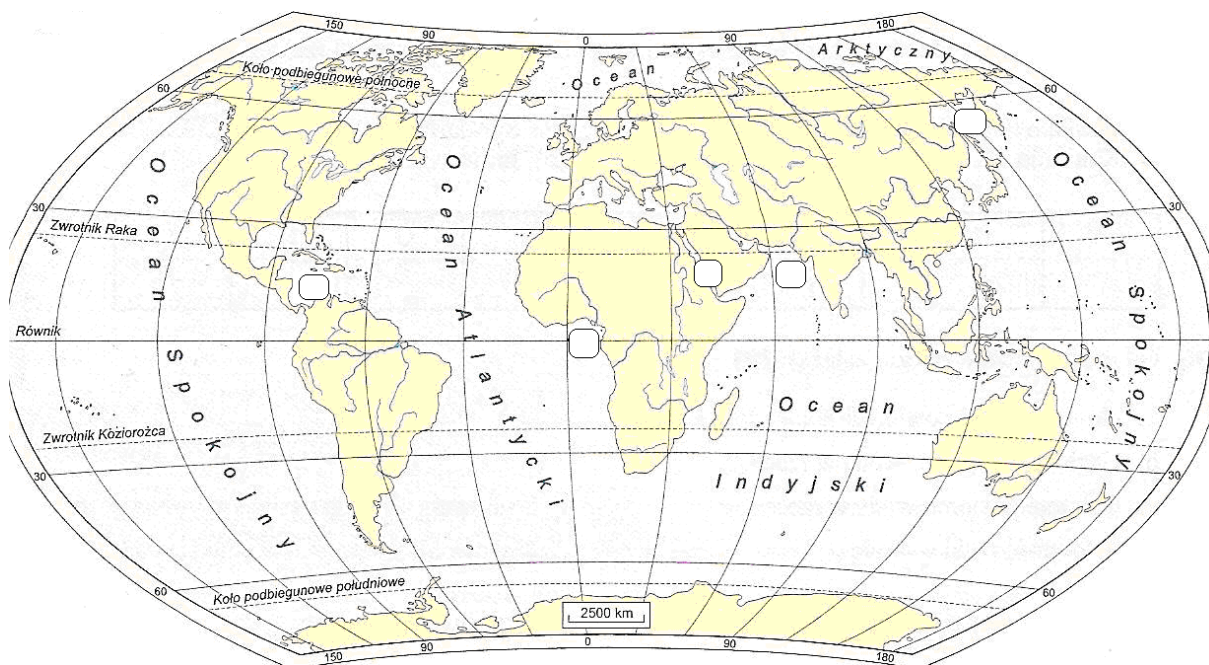
c) Podpisz na mapie rzeki: Niger oraz Amur.

d) Dokończ poniższe zdania:

A. Największym jeziorem Ameryki Południowej jest

.....

B. Najgłębszym jeziorem Afryki jest .....

Zadanie 7

Rzeki tworzą dwa rodzaje ujść rzecznych: deltowe i lejkowe.
Rozwiąż zadania dotyczące ich powstania i występowania.

a) opisz warunki przyrodnicze, w jakich powstaje:

- ujście deltowe

.....

- ujście lejkowe

.....

b) spośród podanych wybierz po **dwa** przykłady rzek, które mają ujście

Rzeki: Missisipi; Ren; Wołga; Loara; Ganges; Rzeka Świętego Wawrzyńca

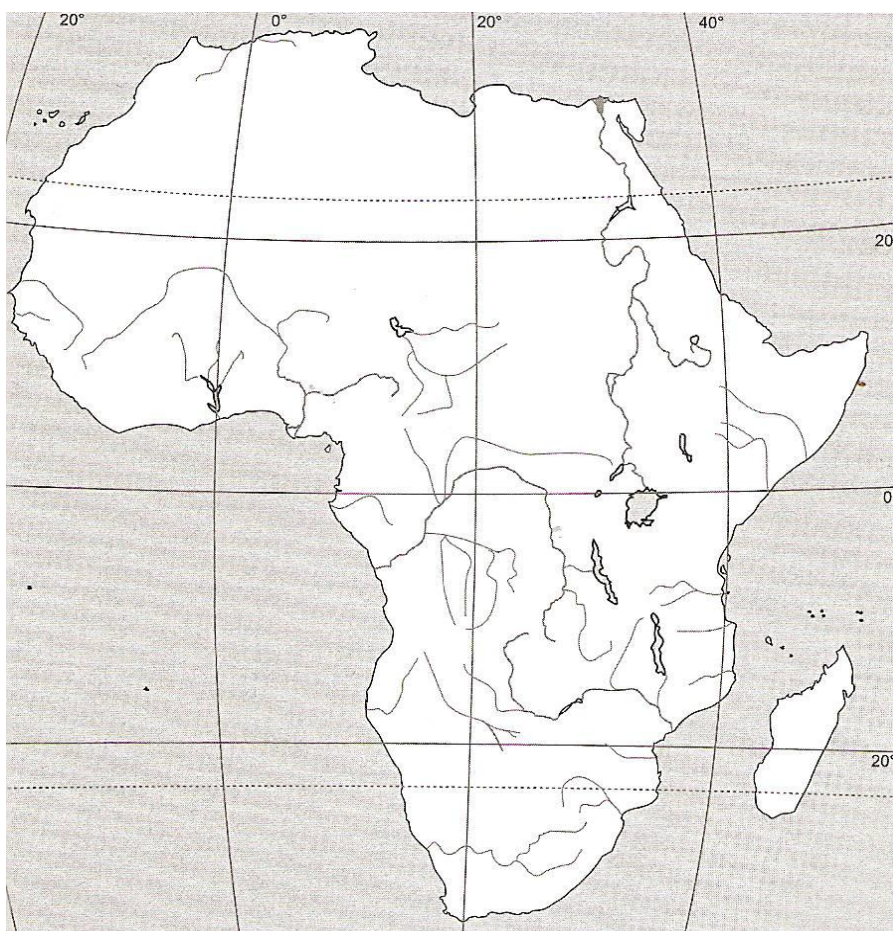
deltowe: A. ....

B. ....

lejkowe: A. ....

B. ....

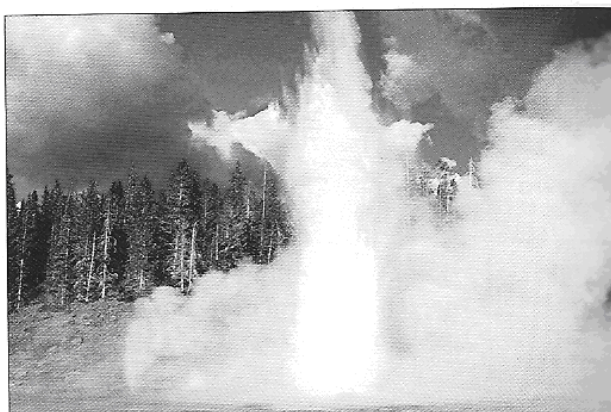
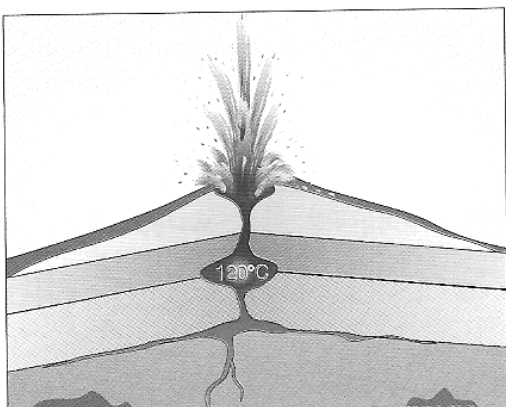
c) Na poniższym rysunku sieci rzecznej Afryki narysuj dział wodny rzeki Kongo.

Zadanie 8

0 - 2 p

Rozpoznaj, przedstawiony na schemacie i zdjęciu rodzaj gorącego źródła.

Nazwa źródła: .....

Spośród podanych podkreśl **dwa** obszary ich występowania:

Islandia; Finlandia; Francja; Nowa Zelandia; Kanada

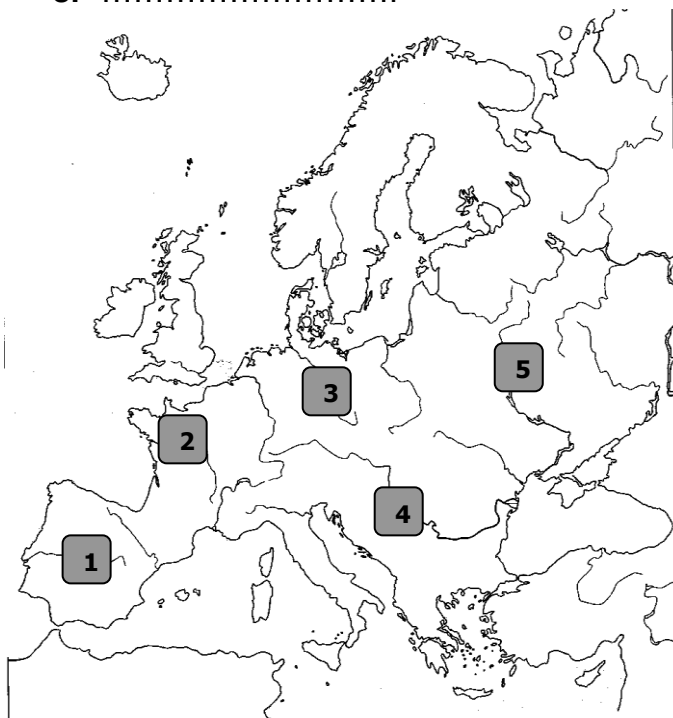
0 - 4 p

Zadanie 9

1) Na mapie Europy rozpoznaj zaznaczone cyframi rzeki i wpisz odpowiednio ich nazwy obok cyfr:

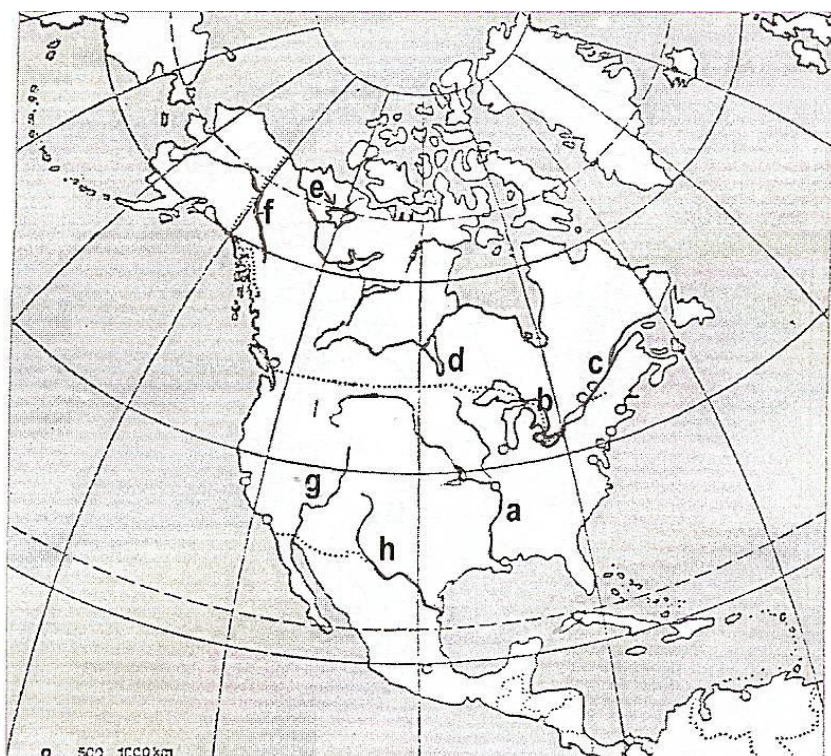
Rzeki:

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....

2) Posługując się mapką odpowiedz, którymi **małymi literami** oznaczono na mapie Ameryki Północnej rzeki i jeziora:

1. Rzeka Kolorado: .....
2. Jezioro Huron: .....
3. Wielkie Jezioro Niedźwiedzie: .....
4. Rzeka Missisipi: .....
5. Rzeka Jukon: .....

Zadanie 10

0 - 1 p

Podkreśl **trzy** czynniki, które wpływają na wysokość granicy wieloletniego śniegu w górach:

- A. średnia roczna temperatura powietrza
- B. roczna suma opadów śnieżnych
- C. zasobność wód podziemnych
- D. ekspozycja stoku
- E. budowa geologiczna pasma górskiego

Zadanie 11

0 - 2 p

Pojęciom przyporządkuj odpowiadające im definicje:

a) system rzeczny	1. obszar, z którego wody powierzchniowe nie spływają do żadnego morza lub oceanu
b) dorzecze	2. linia na powierzchni ziemi oddzielająca sąsiednie dorzecza lub zlewiska
c) obszar bezodpływowy	3. obszar, z którego wody powierzchniowe spływają do jednego morza lub oceanu
d) dział wodny	4. rzeka główna wraz z dopływami
	5. obszar, z którego wody powierzchniowe spływają do jednej rzeki

a).....

b).....

c).....

d).....

Zadanie 12

0 - 2 p

Uzupełnij definicje odpowiednimi terminami. (ewaporacja, infiltracja, kondensacja, resublimacja, retencja, sublimacja)

1. Przesączanie wody opadowej w głąb ziemi to.....
2. Przechodzenie pary wodnej w krople wody to .....
3. Przechodzenie wody z ciekłego stanu skupienia w stan gazowy to.....
4. Przejściowe zatrzymanie wody opadowej znajdującej się w obiegu to.....
5. Przechodzenie pary wodnej bezpośrednio w stały stan skupienia to.....
6. Przechodzenie lodu bezpośrednio w stan gazowy to.....

Zadanie 13

0 - 2 p

Na mapie w skali 1:10 000 powierzchnia jeziora wynosi $1,5 \text{ cm}^2$. Oblicz jego powierzchnię w terenie. Wynik podaj w m^2 .

Obliczenia:

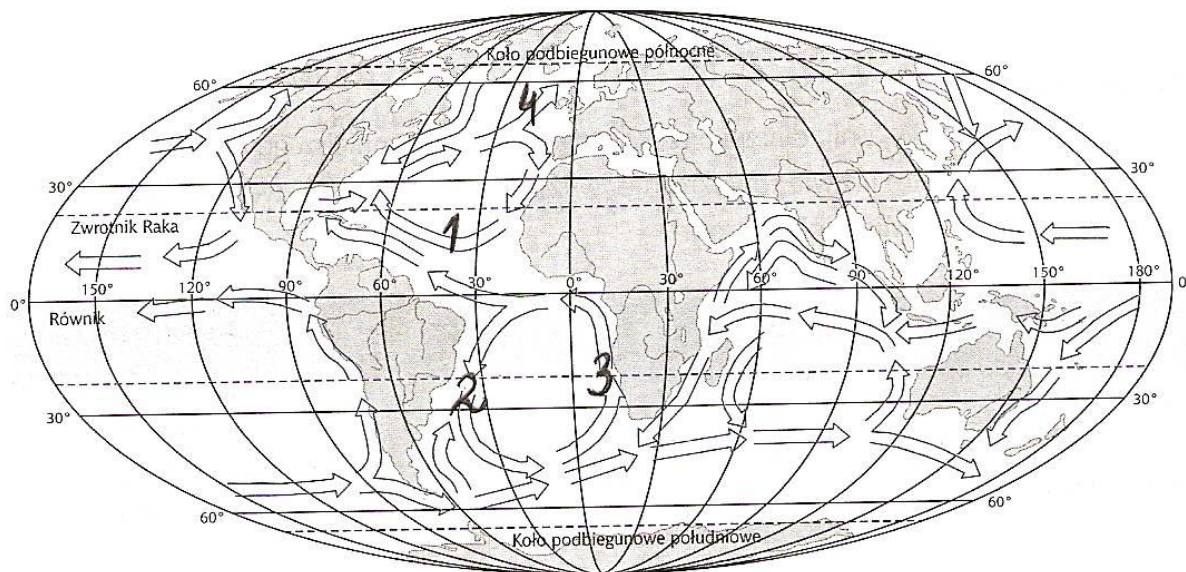
Wynik:.....

Zadanie 14

0 - 3 p

Na mapie cyframi zaznaczono prądy morskie na Oceanie Atlantyckim.

Uzupełnij tabelę wpisując w odpowiednie rubryki nazwy prądów oraz ich rodzaje.

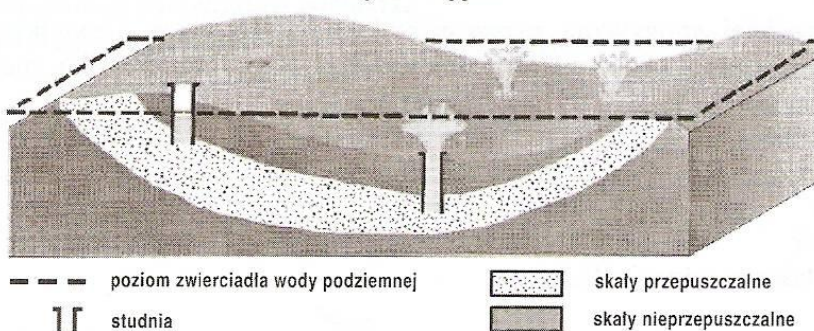
Źródło: „Geografia” – Jadwiga Kop, Teresa Wieczorek, Wyd. Szkolne Omega

Oznaczenie prądu na mapie	Nazwa prądu	Rodzaj prądu (ciepły lub zimny)
1.		
2.		
3.		
4.		

Zadanie 15

0 - 2 p

Wody artezyjskie

Wyjaśnij , w jakich warunkach geologicznych i dlaczego ze studni, położonych na dnie doliny, woda wydostaje się na powierzchnię samoczynnie.

.....

.....

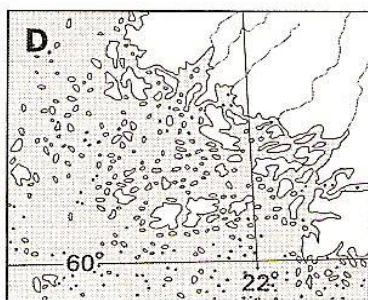
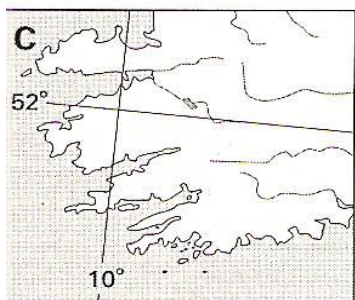
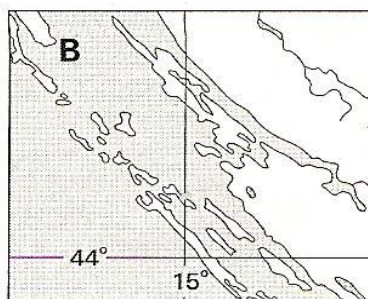
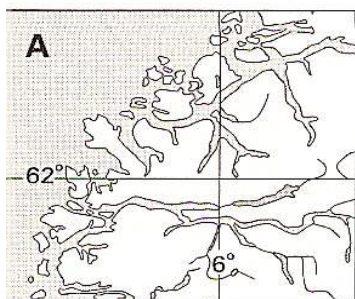
.....

.....

Zadanie 16

0 - 4 p

a) Rozpoznaj typy wybrzeży przedstawione na rysunkach:

A .....

B.....

C.....

D.....

b) Opisz, w jaki sposób powstaje typ wybrzeża, pokazany na rysunku B i podaj **jeden** przykład obszaru jego występowania na świecie.

.....
 .....
 .....

Obszar: .....

Zadanie 17

0 - 1 p

Dopisz brakującą przyczynę zanikania jezior:

1. Erozja wsteczna rzeki wypływającej z jeziora
2. Wysychanie spowodowane zmianą klimatu
3. Obniżanie poziomu wód gruntowych
4. ....

Zadanie 18

0 - 3 p

Uzupełnij tabelę przyporządkowując typ ustroju rzecznego i nazwę rzeki.

Typy ustrojów rzecznych:

deszczowy równikowy, deszczowy monsunowy, śnieżny, deszczowy podzwrotnikowy (śródziemnomorski), złożony śnieżno-deszczowy.

Rzeki:

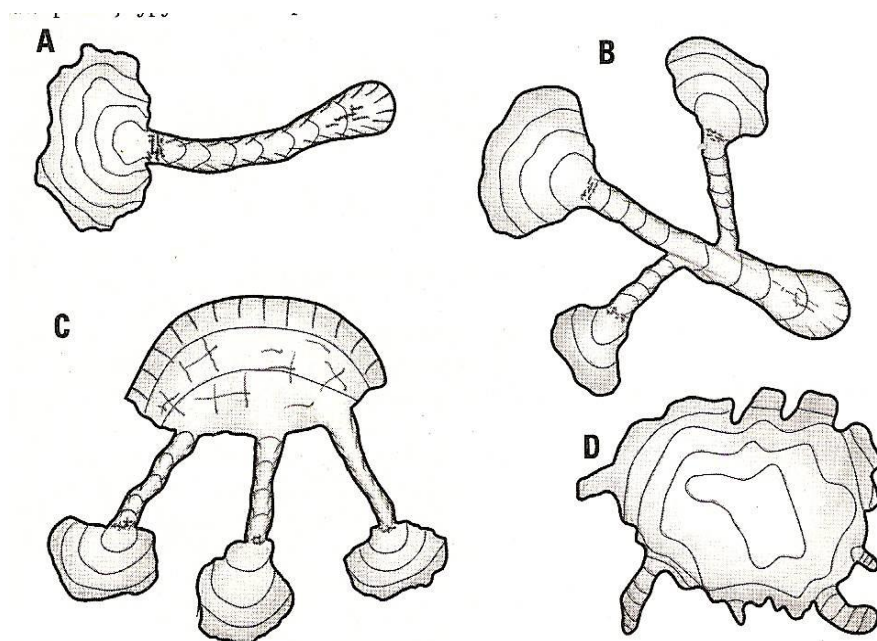
Amazonka, Ganges, Sekwana, Niemen .

Typ ustroju rzecznego.	Opis przepływu, stanu wody, zasilania	Nazwa rzeki
1.	Najwyższe przepływy i stany wody latem, a najniższe zimą.	
2.	Przepływy wody bardzo duże , wyrównane przez cały rok.	
3.	Dwa wezbrania w ciągu roku, na wiosnę związane z topnieniem śniegów, latem z dużymi opadami.	
4.	Wysokie stany wody zimą, w związku z dużymi opadami, najniższe latem, spowodowane dużym parowaniem.	Pad

Zadanie 19

0 - 2 p

Rozpoznaj typy lodowców:

A)

B)

C)

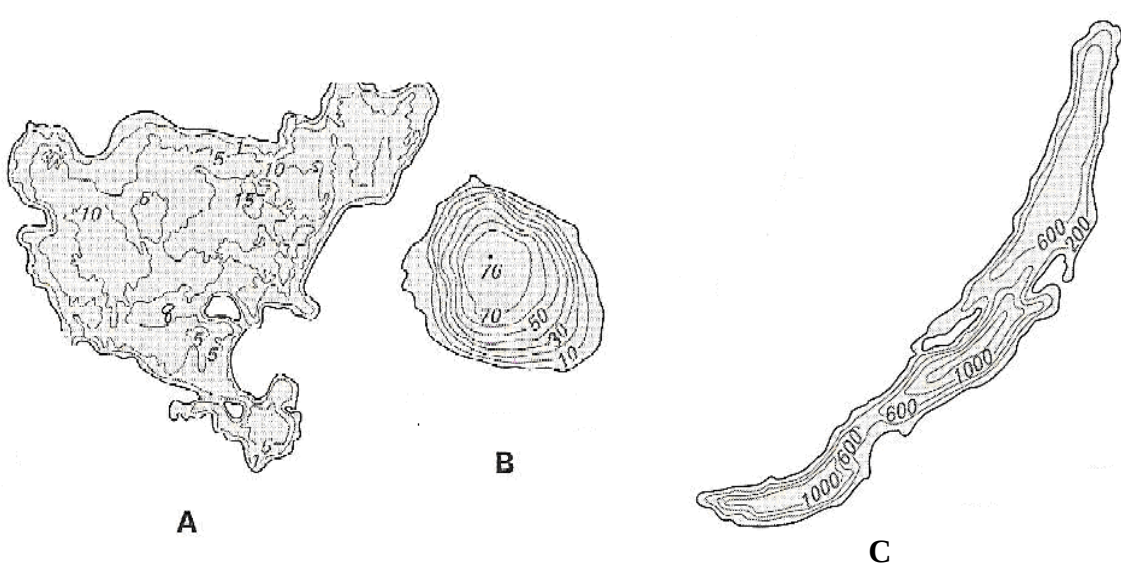
D)

.....

Zadanie 20

Poniżej przedstawiono zarys linii brzegowej wybranych jezior o różnej genezie powstania wraz z naniesionymi głębokościami.

- a) Wpisz pod rysunkami typ jeziora, uwzględniając jego genezę :
polodowcowe morenowe, tektoniczne, polodowcowe cyrkowe
- b) Wpisz w odpowiednie miejsca w tabeli:
 - po jednym przykładzie jeziora o tej genezie spośród podanych:
Czarny Staw n. Morskim Okiem; Łebsko; Śniardwy; Bajkał

Typ jeziora: A .....
 B .....
 C .....

Typ jeziora	Przykład
Polodowcowe cyrkowe	
Polodowcowe morenowe	
Tektoniczne	

c) Napisz, w jaki sposób powstaje typ jeziora oznaczony literą C.

.....

.....

.....

Zadanie 21.

0 - 5 p

Pamiętając, że oceany i morza są ważnym czynnikiem kształtującym klimat, wykonaj poniższe polecenia.

a) Uzupełnij tekst wpisując wybrany wyraz, znajdujący się w nawiasie:

Południowo – zachodnie wybrzeża Ameryki Południowej opływa (ciepły/zimny) .....
prąd (Peruwiański/ Gujański) .....

Powoduje on (wzrost,/spadek) ..... temperatury powietrza oraz (zwiększenie/
zmniejszenie) ..... opadów atmosferycznych na wybrzeżu.

Jest to jedna z przyczyn występowania w tym rejonie (pustyni/ wilgotnych lasów tropikalnych)
.....

b) Przeczytaj uważnie list Agnieszki wysłany do rodziców z letnich wakacji w Kołobrzegu. Podkreśl w tekście **dwa** zdania dotyczące **skutków** działania bryzy.

Kochani Rodzice !

Mieszkamy w centrum Kołobrzegu blisko zabytkowego ratusza. W mieście jest strasznie gorąco, ale dużo czasu spędzamy na plaży. Tam dzięki bliskości morza nie odczuwa się takiego upału. Kąpiemy się pod czujnym okiem ratownika, ale nie trwa to długo, bo woda, szczególnie rano jest zimna. Wczoraj wieczorem graliśmy na plaży w siatkówkę. Byliśmy zmęczeni i spoceni, więc opiekunowie pozwolili nam na krótką kąpiel. Woda była o wiele cieplejsza niż rano. Nad plażą snuły się dymy i zapachy z grillowanych potraw z campingu leżącego za wydrami. Mewy krążyły szukając pożywienia. Słońce zachodziło powoli czerwona tarczę zanurzając w morzu.

Pozdrawiam serdecznie - Agnieszka

c) wymień **dwie** cechy klimatu morskiego:

A. ....

B. ....